

[ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΜΗΤΣΙΑΛΗ: ΘΑ ΣΕ ΣΩΣΩ Ο,ΤΙ ΚΙ ΑΝ ΓΙΝΕΙ](#) [κριτική της Μένης Κανατσούλη](#)

Κατηγορία: [ΝΕΑΝΙΚΑ - ΕΦΗΒΙΚΑ](#)

Δημοσιεύτηκε Σάββατο, 01 Μαρτίου 2014 17:39

στο [diastixo.gr](#)

Η Μητσιάλη με τα βιβλία της έχει ήδη στρατευθεί, κατά μια έννοια, στη συγγραφική ιστοριών για παιδιά –και μάλιστα μικρών ηλικιών– με θέματα την πολυπολιτισμικότητα και τον ρατσισμό. Το *Θα σε σώσω ό,τι κι αν γίνει* κινείται στην ίδια θεματική, μόνο που τώρα το αποτολμά για μεγαλύτερες ηλικίες, ειδικότερα για το εφηβικό κοινό αλλά και όχι μόνο. Η συγγραφική της συνέπεια σε μια τέτοια θεματική σίγουρα αποδεικνύει την ευαισθησία της για κοινωνικά και ιδεολογικά ζητήματα που πλήττουν τη σύγχρονη ελληνική πραγματικότητα, αλλά επίσης δείχνει και τις λογοτεχνικές της ανησυχίες, καθώς δοκιμάζει να πραγματευθεί το θέμα αυτό για ένα άλλο κοινό. Το να απευθυνθεί σε εφήβους αναμφισβήτητα τη θέτει σε διαδικασία όχι μόνο να ξεδιπλώσει ενδιαφέρουσες και απρόβλεπτες πτυχές στην πλοκή της ιστορίας, αλλά και να εμβαθύνει περισσότερο στους χαρακτήρες ή να πλέξει πιο σύνθετα τις αφηγηματικές της τεχνικές.

Βασικός της ήρωας είναι ο Ντιμίτρι, ένα αγόρι από τη Βουλγαρία, που αποφασίζει να φύγει στα κρυφά από τον τόπο του ακολουθώντας την αγαπημένη του Σόνια. Η αφήγηση ξεκινά λοιπόν με ένα αγγελοπουλικό τοπίο, ομιχλώδες και κάπως ζοφερό, καθώς ο Ντιμίτρι μπαίνει κρυφά στο τρένο προσπαθώντας να αφογκραστεί από μακριά τι συμβαίνει στη Σόνια του. Η όμορφη αλλά κουτσή Σόνια μαζί με άλλα παιδιά μεταφέρονται κρυφά από τους δουλέμπορους ως εμπορεύματα που θα διοχετευθούν στην Ελλάδα, είτε στην αγορά του πουλημένου έρωτα είτε στη ζητιανιά.

Το βιβλίο υιοθετεί την τριτοπρόσωπη αφήγηση, που όμως επικεντρώνεται αποκλειστικά στον Ντιμίτρι. Μέσα από τη δική του ματιά παρακολουθούμε τα γεγονότα, γνωρίζουμε όσα υποπίπτουν στη δική του αντίληψη. Ο ευαίσθητος αλλά και αποφασισμένος να σώσει την αγαπημένη του, Ντιμίτρι, καθώς ταξιδεύει, επαναφέρει σκηνές από τη ζωή του. Το παρόν του ανακατωμένο με το παρελθόν που ανακαλεί συνθέτουν με επιτυχημένο τρόπο την ψυχολογία αυτού του αγοριού που βρίσκεται στην αρχή της εφηβείας του. Από τη μια, βιώνει με όλη του τη δύναμη το σημαντικότερο ίσως συμβάν της εφηβείας: την αγνή και δυνατή αγάπη. Από την άλλη, όμως, αναπαρίστανται όλοι οι φόβοι του, αλλά και η αισιοδοξία του, το όνειρο, η ελπίδα. Μέσα στις αναμνήσεις του ξεπροβάλλει ο κόσμος που περιέβαλλε τη μέχρι τώρα ζωή του: η φτώχεια, αλλά και μια οικογένεια που στενάζει από το βάρος της

φτώχειας. Ένας πατέρας αδιάφορος, μια μάνα γεμάτη νοιάξιμο για το παιδί της, αλλά ξεζουμισμένη από την πολλή εργασία. Οι δυο γονείς που αναγκάζονται στο τέλος να φύγουν για την Ελλάδα, και κάπου χάνονται εκεί, αντιπροσωπεύουν όλες αυτές τις στρατιές αδύναμων και φοβισμένων μεταναστών, που τους αισθανόμαστε άφωνους και απρόσωπους γύρω μας. Η Μητσιάλη θέλει να τους δώσει πρόσωπο, θέλει να τους δώσει φωνή και να μας πουν μέσω του Ντιμίτρι την ιστορία τους.

Ο Ντιμίτρι, όταν πια οι γονείς του θα έχουν φύγει, θα μείνει μόνος με τη γιαγιά του. Η γιαγιά είναι η πιο αμφιλεγόμενη αλλά για μένα προσωπικά πολύ ενδιαφέρουσα λογοτεχνική μορφή. Προβάλλεται μάλλον ως αρνητικός χαρακτήρας, καθώς προκαλεί τον τρόπο στον μικρό Ντιμίτρι. Είναι σκληρή με έναν ωμό ρεαλισμό, απότομη και χωρίς στοργή για τον εγγονό της. Όμως ταυτόχρονα είναι η μόνη που έμεινε κοντά του. Ίσως πάλι είναι η άλλη όψη για την τόσο θετική εικόνα της ταλαιπωρημένης μάνας που κυριαρχεί στο μυαλό του Ντιμίτρι.

Ενδιαφέρον εύρημα σε όλη την εξέλιξη της ιστορίας είναι ότι σχεδόν ύστερα από κάθε κεφάλαιο απευθύνει στη μητέρα του ένα γράμμα –και μόνο σ' αυτήν–, θέτοντας όμως έτσι μια σειρά ερωτημάτων στον αναγνώστη: Τα γράμματα θα φτάσουν ποτέ στη μητέρα του; Θα συναντηθεί μαζί της; Μήπως τα γράμματα τα απευθύνει στον εαυτό του;

Το άλλο βασικό εύρημα του βιβλίου είναι η διακειμενική συνομιλία των ηρώων με τους δύο βασικούς χαρακτήρες από τον *Άνθρωπο που γελά* του Βίκτωρος Ουγκώ. Ο Ντιμίτρι και η Σόνια παραλληλίζονται με τον Γκυντλαίν και την Ντέα. Ο Ντιμίτρι, γοητευμένος από την ανάγνωση του βιβλίου από την αγαπημένη του Σόνια, ανακαλεί συνεχώς σελίδες και σκηνές από εκείνον, τον αλλοτινό και επίσης κατατρεγμένο έρωτα.

Με ενδιαφέρον παρακολουθούμε τη διάπλαση των λογοτεχνικών, αν και δευτερευόντων, χαρακτήρων. Θα μπορούσε να πει κανείς ότι ακολουθείται μια σύμβαση του παραμυθιού, από δω οι καλοί και από κει οι κακοί χαρακτήρες: οι κακοί Βούλγαροι δουλέμποροι, οι Έλληνες ρατσιστές, αλλά και τα άδικα αρπαγμένα παιδιά, τα θύματα, η Σόνια, η Γκάλια και τόσα άλλα, ο Ντιμίτρι. Όμως ανάμεσα στους χαρακτήρες υπάρχουν και αυτοί που εμφανώς αλλάζουν, που εξελίσσονται, γιατί στη ζωή συμβαίνουν γεγονότα που μας αλλάζουν. Όπως έγινε με τον Νίκο, που ξεκίνησε με μια παρέα Ελλήνων ρατσιστών οι οποίοι είχαν ως στόχο και σκοπό να τρομοκρατούν και να κακομεταχειρίζονται μετανάστες. Όμως ο Νίκος παραφυλάγοντας και παρατηρώντας τον Ντιμίτρι, θα γίνει φίλος του και θα του σταθεί, θα τον περιθάλλει στο σπίτι του, όταν ύστερα από τόση ταλαιπωρία ο Ντιμίτρι θα αρρωστήσει, και θα τον βοηθήσει να απελευθερώσει τη Σόνια.

Στο ξετύλιγμα της υπόθεσης διαπιστώνουμε μια έντονη ανθρωπιστική πρόθεση, η συγγραφέας θέλει να πιστεύει στο καλό που υπάρχει στην ψυχή των ανθρώπων. Υπάρχει μια ωραιοποίηση, ένας ρομαντισμός μέσα στη σκληρότητα της πραγματικότητας που περιβάλλει τα «ανθρώπινα εμπορεύματα». Μια ποιητικότητα, μια ομορφιά αναδύεται μέσα από την ασχήμια, ίσως ως ένας τρόπος για να προβληθεί η ματιά του εφήβου για το όνειρο που δεν θέλει και δεν πρέπει να χάσει. Γιατί ο έφηβος μπορεί να κατορθώσει το ακατόρθωτο, μας λέει η Μητσιάλη: «έχει μέσα του όλα αυτά τα συναισθήματα, ξέρει ότι, ακόμη κι αν ποτέ κανείς δεν μάθει τι έχει κάνει,

τι κατάφερε, φτάνει για τον ίδιο. Φτάνει για να πατήσει γερά στα πόδια του την υπόλοιπή του ζωή» (σ.188).

Θα σε σώσω ό,τι κι αν γίνει

Αλεξάνδρα Μητσιάλη
Εκδόσεις Παπαδόπουλος
192 σελ.
Τιμή € 8,99

<http://diastixo.gr/kritikes/efivika/2229-tha-se-soso-oti-kai-na-ginei>